№ 75 მთავრობის მოამგე ყოველდღიური გაზეთი წელიწადი მესამე

საქართველოს რესპუბლიკა

ფასი 3 მან. თბილისი, 3 აპრილი 1920 წ.

მთავრობის მოამბე, ყოველდღიური გაზეთი
(ოფიციალური და არა ოფიციალური განყოფილებით)
საქართველოს რესპუბლიკა

მიიღება ხელის მოწერა გაზ. „საქ. რესპ.“ 1920 წლისთვის. გაზეთი ღირს 1 თვით 70 მან., ცალკე ნომერი ყველგან 3 მან. განცხადების ფასი პირველ გვ. პეტიტის სტრიქონი ტექსტის წინ 4 მან. მე-4 გვ. 3 მ. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრ. ზომისა 140 მ. 1 იანვ. გაზეთი ნისიად არავის გაეგზავნება. რედაქციის კანტორის მისამართი: ტფილისი, ბარონის ქ. № 6. ტელეფონი 1—82.

საქართველოს კონსტიტუციისთვის.

ეროვნული უმცირესობანი*)

ყველაზე ნათლად და ყველაზე მეცნიერულად თანამედროვე ერების ნაციონალურ-სახელმწიფოებრივ განვითარების საკითხს არჩევს კაუცკი. განსაკუთრებით მან მიაქცია ყურადღება ამ საგანს ომის დაწყების შემდეგ, თუმცა დიდი ხანია ის კრიტიკულად უყურებდა იმ ზაბლონურ შეხედულებებს ერზე და მის განვითარებაზე, რომელიც ბატონობდა სოციალისტურ წრეებში. კაუცკიმ ამ საკითხს რამოდენიმე შესანიშნავი შრომა უძღვნა, მათ შორის „შუა ევროპა“ და „ნაციონალური სახელმწიფო“. ეს წიგნები ორივე გადათარგმნილია რუსულ ენაზე და ეწუხვართ, რომ ქართველ მასიერ, რუსულის არ მცოდნე მკითხველს დღესაც არ აქვს საშუალება პირდაპირ ქართულად გაეცნოს გერმანელი სოციოლოგის მეტად საყურადღებო შრომებს საერთაშორისო საკითხების შესახებ.

ბევრი მეცნიერი და პუბლიცისტი დარწმუნებული იყო იმაში, რომ ერების ცალკე არსებობის და ნაციონალურ სახელმწიფოების საათმა უკვე დაჭკა და ეროვნულ მთელი თანამედროვე ეკონომიური და სოციალურ-პოლიტიკური განვითარება შეუბრალებლად გლეჯს, არღვევს ნაციონალურ-სახელმწიფოებრივ სხვადასხვაობას და მიჰყავს კატასტროფამდე, უკეთ ამ განვითარებამ თითქოს უკვე მიიყვანა კატასტროფამდე ამ სხვადასხვაობის მოსპობამდე. ამ აზრის გამართლებას იძლეოდა ვითომ საერთაშორისო ომის მაგალითები და თანამედროვე იმპერიალიზმი, რომელიც ეღარ ეტეოდა ნაციონალურ სახელმწიფოს საზღვრებში და მსოფლიო მრავალეროვან იმპერიების შექმნისათვის იბრძოდა.

ამ თვალთსაზრისით ყოველად შეუძლებელი იყო ერთა თვითგამორკვევის უფლებაზე საუბარი. ნაციონალური სახელმწიფოს იდეა უნიადაგო უტოპისტების საქმედ გამოცხადდა. ამ იმპერიალისტურ—იდეოლოგიურ ანკესს წამოეგენ ევროპის ზოგიერთი „შემარცხენე“ სოციალისტები, რომლებმაც რაღაც თავისებურათ, ფატალისტურათ იწონეს ეკონომიური განვითარების კანონები—თითქოს ეს კანონები თავისთავად, განყენებულად, უადამიანებოდ, დროის და სივრცის პირობების გარეშე მოქმედებდნენ. მათაც ითვალწუნეს ერთა თვითგამორკვევა და ნაციონალურ-სახელმწიფოებრივი არსებობის შესაძლებლობა. ეს და ყოველივე ამგვარი მოლენები, ან უკვე გაქრენ ან განწირული არიან გასაქრობად ეკონომიური განვითარების უღმობელ კანონთა ზედგაეკენითო გამოაცხადეს. მოკლედ, მარჯვნიდან და მარცხნიდან აღიარებენ შეუთავსებლობას ნაციონალურ-სახელმწიფოებრივ არსებობისას მსოფლიო მეურნეობის განვითარებასა და მჭიდრო ურთიერთულ ეკონომიურ დამოკიდებულებასთან.,—

ეს მართლაც სრული გამარჯვება იყო იმპერიალისტური იდეოლოგიის. მაგრამ ომმა და მის მიერ გამოწვეულმა რევოლიუციებმა სრული სიცხადეთ დაამტკიცეს ამ იდეოლოგიის სიყოტრე და სინამდვილესთან „შეუთავსებლობა“.

კაუცკი, პირიქით, ყოველ ეჭვს გარეშე სტოვებს იმ აზრს, რომ ეროვნული დამოუკიდებლობა და თვითგამორკვევის უფლება განუყრელად შეკავშირებულია პროლეტარიატის საერთაშორისო და დემოკრატიულ მიზნებსა და იდეალებთან. მიღება უკანასკნელის და უარყოფა პირველის ლოიკური „ნონსენსია“, პოლიტიკური და ისტორიული შეუძლებლობაა. და ეი კაუცკი შეუდარებლად ამტკიცებს ამ დებულების სისწორეს და გარდუვალობას.

ნაციონალური სახელმწიფო ყველაზე უფ-
რო მტკიცე და მკვიდრი სახელმწიფოებრივი კავშირია. მას აძლევს განსაკუთრებულ ძალას სწორედ ის გარემოება, რომ ამგვარი სახელმწიფოში ერთი რომელიმე ხალხია მპრძანებელი, მისი ენაა გაბატონებული ყველგან; მისი მოცილე, შეღლის მთესველი და ნაციონალური ბრძოლის ამტები ამ ნიადაგზე შიგ სახელმწიფოში არავინ არის.

ეი ასეთ პირობებში ხდება შესაძლებელი დემოკრატიის ძალების სრული განვითარება, სამართლიანობის იდეალებისათვის ყოველმხრივ დაუბრკოლებელი ბრძოლა და წინმსვლელობა, დემოკრატია ნაციონალურ სახელმწიფოში ნაბულობს თავის თავსა და თავის ძალ-ღონეს.

ამიტომ გასაკვირალი არა არის-რა თუ „ნაციონალურ სახელმწიფოსადმი ლტოლვილება ისადგება ერთსა და იმავე დროს თანამედროვე სახელმწიფოებრივ დემოკრატიისადმი ლტოლვილებასთან ერთად და მჭიდროდ არის შეკავშირებული მასთან“.

ამას ვერ ზლის თანამედროვე ეკონომიური ვითარება. პირ იქით თანამედროვე ეკონომიური ვითარება იწვევს ბოლოს და ბოლოს ამ ნაციონალურ დამოუკიდებლობისადმი მიდრეკილებას. ამას ვერ ზლის ვერც თანამედროვე იმპერიალიზმი. პირიქით, თანამედროვე იმპერიალიზმი და მის მიერ გამოწვეული ომები ააშკარავებს ნაციონალურ სახელმწიფოთა გაუქმების და ზენაციონალურ სახელმწიფოს დაარსებ.ს შეუძლებლობას.

კაუცკი სწერს: „ისტორია არ ამართლებს არსებულ, პოლიტიკურათ განვითარებულ ნაციონალურ სახელმწიფოთა მსოფლიო ინტერნაციონალურ იმპერიებად გარდაქმნის ტენდენციას“.

არა თუ ამ ტენდენციას არა აქვს ადგილი თანამედროვე სინამდვილეში, პირიქით, ცხადლივ ხორციელდება მეორე საწინააღმდეგო ტენდენცია უკვე დიდი ხნის არსებული მრავალერიანი, რთული სახელმწიფოების დაშლისა და გარდაქმნისა ნაციონალურ სახელმწიფოებრიობის პრინციპის მიხედვით. კაუცკის თქმითვე, „იქ, სადაც ჩვენ ვხედებით სხვა და სხვა პოლიტიკურათ განვითარებულ ეროვნებათა, ეგრეთანებულთ ერთს სახელმწიფოში, იქ ახალი ისტორიის შედეგია მხოლოდ მათი ნაციონალური ცხოვრება და არა მათი გაერთიანების ფაქტი. უკანასკნელი ეკუთვნის შორეულ წარსულს, არის ნაშთი წარსულის და არა შთანასახი ახალი მომავლისა“.

კაუცკიმ თავის გამოკვლევით, თუ შეიძლება ასე ითქვას, დასასრო სინამდვილეს, რომლის ვითარებამ უკანასკნელი ოთხი-ხუთი წლის განმავლობაში თითქმის საკვლევით გაამართლა მისი შეხედულება, მაშასადამე სასტიკად გაბათილა ის მტკიცება, რომ „ნაციონალურმა სახელმწიფომ დრო უკვე მოსწყალა და მის ადგილს იქერს სახელმწიფოთა ინტერნაციონალური კავშირი“. რუსეთმა, ავსტრიამ, რომორც დიდმა იმპერიებმა, რომლებიც შეიცავდენ და თავის საშოში უმოწყალოდ სხვარავდენ სხვა და სხვა მცირე ერებს, სწორედ ამის შემდეგ გამოეთბოვენ ისტორიას.

დაიბადენ ისტორიული აუცილებლობით ნაციონალური სახელმწიფოები. ისინი დღევანდელ საყოველთაო კრიზისის დროს დიდს შეხლა-შემობლას და შეეწროვებას განიცდიან. მაგრამ ბოლოს და ბოლოს, ავეთ თუ კარგად ისინი დალაგდებიან. მაშინ ხალხი სწორედ აქ მოინათლება ჭეშმარიტ და დემოკრატიულ ემპაზზი და მხოლოდ შემდეგ, ვინსეტ-ეუბული და ამაღლებული შივა, როგორც თანასწორი თანასწორთა შორის და თავისუფალითავისუფალთა შორის, აუცილებელ ამა თუ იმ ფორმის საერთაშორისო შეკავშირებამდე. ამნაირად უბლესი ისტორიის უმახლობელესი სიტყვა თვითგამორკვეულ და თვითგამოსარკვევ ერების ცხოველმყოფელობას ამტკიცებს. დამოუკიდებელი, ცხოვრების მოწყურებული ერები თამამად, მკვიდრად უპასუხებენ მათ, ვინც შენატოდა თუ წინასწარმეტყველებდა ამათ სიკვდილს. მათი პასუხია: non posumus!

აქვე შეიძლება მოკლედ აღინიშნოს ის განსხვავება ნაციონალური მომენტის და ნა-

*) იხ. „საქ. რესპ.“ № 68.

ციონალური პოლიტიკის შესახებ, რომელიც არსებობდა და სამწუხაროდ, დღესაც არსებობს თვით სოციალისტებსა და დემოკრატებში.

ერთნი ამტკიცებენ, რომ დემოკრატიას არავითარი კავშირი არ უნდა ჰქონდეს ნაციონალურ მთელთან, ნაციონალურ პიროვნებასთან, ერთან. დემოკრატიის საქმეა ინტერნაციონალიზმი, მაშასადამე იგი უნდა გაურბოდეს პატრიოტიზმს, მშობლიურ ნაციონალურ კულტურის სიყვარულს და სხვ. ეს არის ცნობილი ნაციონალური ნიჰილიზმი, რომელზედაც ჩვენ ბევრჯელ გვილაპარაკნია. მისმა დამცველებმა არც არაფერდაიშალეს, არც არაფერი ისწავლეს.

ეუკი სრულიად უარჰყოფს ამგვარ ტრაფარეტულ სოც. მსოფლმხედველობას. მეცნიერულ ანალიზს უშვებს ნაციონალურ იდეის განვითარებას უკანასკნელ საუკუნოებში და ამიტომ „იმ დასკვნამდე, რომ სხვა და სხვა კლასს თანამედროვე საზოგადოებაში თავისებურად ესმის ეს ნაციონალური იდეა და ნაციონალური საკითხი.

პროლეტარიატს აქვს თავისი ნაციონალური იდეა. ეს არის ნაციონალური დამოუკიდებლობა თვითეული ხალხისა, რომელიც გაერთიანებულია ენის და კულტურის ერთობით, მხოლოდ დამოუკიდებელ და თავისუფალ სამშობლოში შეუძლია ყოველი ერის განვითარებულ მუშა ხალხს საკუთარ განმორალურ თავის მონაწილეობა პოლიტიკურ ცხოვრებაში და სოციალურ ბრძოლაში.

პროლეტარიატს, დემოკრატიას არ შეუძლია უარჰყოს ნაციონალური დამოუკიდებლობა და თავისუფლება, ვინაიდან ეს საკუთარი თავის უარყოფა იქნებოდა. იგი კულტურის და დემოკრატიულ-ნაციონალური სახელმწიფოებრიობის ნიადაგზე სდგას და ვალდებულია გაუძღვეს მთელ ერს, უბაირაბტროს მთელს რესპუბლიკას დიდი სახელმწიფოებრივ აღმაშენებლობის და საერთაშორისო მშვიდობიანობის დამკვიდრების საქმეში.

ბ. ხუციშვილი.

(შემდეგი იქნება)